

193 1. Beh. af Forsl. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1874 til 31. Marts 1875. 194

Partimøde har gjort et Forbehold, bunden ved sin Stemmegivning, naar Sagen kommer for i Salen, dersom han vil vedblive at beholde sin Stilling i Partiet. Men selv om en saadan Ordning ikke fandtes, som dog, efter hvad der oftere er indrømmet i flere offentlige Forsamlinger, finder Sted, saa er jo som bekendt i ethvert Tilfælde det Arbejde, vi se, baade i Udvalgene og i Salen, af den Bestaaffenhed, at jeg maa tilstaa, at hvis de Herrer ikke havde gjort det foreliggende Skridt, — jeg beklager ikke, at det er kommet dertil, skjøndt jeg ser Favorne og Mislighederne derved — vilde jeg for mit Vedkommende ikke ret længe være vedbleven at have Sæde i denne Sal, hvor Sagerne behandles paa den Maade, som de Herrer foreskrive fra den anden Side. Jeg kan neppe indrømme, at de i det Hele arbejde med os og allermindst, at de arbejde for Friheden. Derfor kan jeg for mit Vedkommende ikke være med dem, men maa i enhver Henseende være imod dem i den Kamp, det her gjælder.

Berg: Ved at høre den ærede Kirke- og Undervisningsminister forekom det mig, at der i hans Udtalelser laa en Modsigelse. Den ærede Minister syntes at mene, at for at gennemføre den parlamentariske Regjeringsform, maatte man komme til en Grundlovsforandring; men paa den anden Side erkjendte han, at Spiren til den parlamentariske Regjeringsform laa i Grundloven, og at den kunde efterhaanden udvikles deraf. Det Sidste antager jeg nu er fuldstændig godtgjort gennem vort hidtilværende konstitutionelle Liv, og det er betrukket paa mangfoldige Maader og baade i Skrift og Tale af mangfoldige af de Mænd, som nu staa imod Principet. Af alle disse Udtalelser skal jeg tillade mig at fremdrage en enkelt her i Begyndelsen af min Udtalelse. Det blev igaar nævnt, at Monrab ved en Leilighed, nemlig i Oktober 1854 under Adressediskussionen, udtalte: „I Voteringen af en Finantslov for en vis Tid ligger Spiren til den parlamentariske Regjering“ — jeg skal tillade mig at fortsætte paa samme Side; han siger der videre: „Spiren til, at Majoriteten af den voterende Forsamling vil kunne fordrø Den eller De i Spidsen for Regjeringen, i Spidsen for Rigets Styrelse, til hvem den har den største Tillid, Noget, som her, uagtet Rigsdagen stadig har havt det i sin Magt at gjøre denne Fordring, dog aldrig er kommet frem; man har kun herfra yttret det Onske at have Mænd, der staa ved deres egne Ord, Mænd, der ikke gjøre deres egne udtalte Erklæringer tvivlsomme.

(Stemmer: Ja, „Rigsdagen“) Han siger, hvad jeg har læst, Ord til andet, og det ærede Medlem for Holbæk Amts 3die Valgkreds (Dinesen) maa ikke sige, at jeg oplæser af Rigsdagstidende noget Andet end det, der staa. (Stemmer: Det har han heller ikke sagt!) Det er altsaa udtalt, at den voterende Forsamling har Ret til at fordrø, at de staa i Spidsen for Rigets Styrelse, som den har mest Tillid til. Der er det, der har ligget i Grundloven, og som nu skulde søge sin Udvikling. Man har hørt det nylig forklaret ogsaa i Skrift, at det var ganske vist de Herrer's Mening, da de vedtog Grundloven, at saadan skulde det gaa til; men efterhaanden som Flertallet er veget bort fra et vist Parti med sin Tillid, er dette Parti paa samme Tid gaaet bort fra sine tidligere Anskuelser om Grundlovens Indhold og erklærer, at det, man dengang mente skulde gjenneføres, kan ikke gjenneføres fordi Demokratiet ikke er værdigt til at bære den Regjeringsform. Og deri have vi Nøglen til Striden. Man ønskede Friheden, for selv at bruge den, og da Folket efterhaanden, som det blev oplyst om Forholdene, mente, at den kunde bruges paa en bedre Maade, end et vist Parti selv vilde bruge den, saa traaf man endel af sine Theorier og Fortolkninger og Forklaringer af Grundloven tilbage og satte andre i Stedet, efterhaanden som Tiden gif frem, saa at man nu i Almindelighed kan sige, at de Mænd, som tidligere have staaet paa samme Punkt, hvorpaa vi staa, ere gennem deres egen reaktionære Udvikling komne bort fra dem selv. Var denne personlige Udvikling ikke foregaaet hos en Del af vore ledende Mænd, vilde vi ikke have den Strid, vi nu have, thi da vilde vi have været enige om, at den Spire, der laa i Grundloven, var bleven udviklet saaledes, at den nu kunde bruges af os Alle. Det er nu fremdeles som før min fulde Overbevisning, at det ikke blot ligger i Grundloven, men at vor fri Forsfatning bliver fremdeles, baade med Hensyn til Styrelse og med Hensyn til Lovgivning, kun et Skin, saalænge denne Lante ikke faar sin Virkeliggjørelse. Man maa have misforstaaet Udtalelser af mig igaar, naar man mener, at jeg i dem har taget en eneste Stavelse tilbage af, hvad jeg i Foraaet udtalte, dels under Adressen, dels under Finantsloven, om denne Sag. Det er selvfølgelig ikke rigtigt; jeg mener nu som da, at det maa være vort Maal som vi vedblivende havde, Folkefrihedens Virkeliggjørelse, og at vi maa komme dertil, at ingen hæderlig Politiker i Danmark